

Mariola Paruzel, Szymon Makuła

Jaka prima philosophia w XXI wieku?

Folia Philosophica 28, 249-251

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jaka prima philosophia w XXI wieku?

W dniach 5—6 maja 2009 roku odbyła się w Katowicach konferencja *Jaka „prima philosophia” w XXI wieku?*, zorganizowana przez Koło Naukowe Filozofów przy Instytucie Filozofii Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. Konferencja rozpoczęła się o godzinie 10.00 w auli im. Kazimierza Lepszego przy ul. Bankowej 12. Gości przywitał dr Piotr Machura, opiekun Koła Naukowego Filozofów, które zgodnie z coroczną tradycją organizuje konferencje naukowe przy Instytucie Filozofii UŚ. Tym razem konferencja miała charakter międzynarodowy. Komitet Naukowy konferencji utworzyli prof. UŚ dr hab. Dariusz Kubok, dr Gabriela Besler oraz dr Piotr Machura. Konferencję objął honorowym patronatem Rektor Uniwersytetu Śląskiego prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś.

Wykład gościnny pt. *Dwa filary ludzkiej wiedzy* wygłosiła prof. dr hab. Renata Ziemińska z Uniwersytetu Szczecińskiego. Wykład dotyczył dwóch tradycji filozofii pierwszej, którymi są artystotelesowkie wywyższenie metafizyki oraz kantowskie wywyższenie krytyki rozumu, czyli pewna wersja epistemologii. Autorka, próbując podkreślić możliwość pogodzenia obu tych tradycji, odwołała się do myśli A.B. Stepnia, który uznał istnienie dwóch filozofii pierwszych i dwóch sensów filozofii pierwszej. R. Ziemińska nakreśliła także słuchaczom upadek filozofii pierwszej, posługując się metaforą kłacza G. Deleuze-go. Autorka wskazała na praktyczną potrzebę posiadania pewnego punktu wyjścia i przekonań bazowych, a więc na problem filozofii pierwszej w osłabionym sensie. Następnie skupiła się na relacji między wiedzą w pierwszej i trzeciej osobie i doszła do wniosku, że są one dwoma filarami ludzkiej wiedzy, które nawzajem się wspierają, likwidując pierwszeństwo jednej nad drugą.

Kolejny referat dotyczył neopogańskiego wymiaru współczesnej rosyjskiej filozofii: cielesności i kontrracjonalności, którego autorką była dr Iryna Mikheyeva z Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego. Niestety, autorka nie mogła przyjechać do Polski, była jednak reprezentowana przez mgr Magdalenę Orczewską, absolwentkę socjologii i studentkę piątego roku filozofii, która pomagała I. Mikheyevie w tłumaczeniu tekstu na język polski oraz odczytała referat podczas konferencji.

Następnymi uczestnikami konferencji byli dr Mirosław Piróg z Uniwersytetu Śląskiego, który wygłosił referat pt. *Z powrotem do doświadczenia*, oraz mgr Anna Gierlińska reprezentująca Uniwersytet Jagielloński, która przygotowała referat pt. *Aktualność neoplatonizmu, filozofia jako próba ekspresji doświadczenia mistycznego*. Przed przerwą obiadową mogliśmy wysłuchać jeszcze ciekawego referatu mgr Danuty Mikeskiej-Kyci na temat intuicji jako narzędzia badawczego w filozofii pierwszej w XXI wieku.

Po przerwie wykład gościnny pt. *Zasada — „nie myśleć, lecz pisać” i jej pożytek* wygłosiła dr hab. Katarzyna Gurczyńska-Sady z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Odczyt ten traktował o drugiej filozofii L. Wittgensteina, nowatorsko odczytanej przez pryzmat myśli M. Heideggera. Następnie Karolina Rożko z Uniwersytetu Zielonogórskiego wygłosiła referat o współczesnych kontynuacjach filozofii czynu, mgr Magdalena Zaremba z Uniwersytetu Śląskiego próbowała zaś przekonać słuchaczy o roli antycznego ujęcia filozofii jako sztuki życia. Kolejny referent mgr Jacek Jaworski z Uniwersytetu Śląskiego przedstawił projekt neoklasycznej metafizyki i filozofii przyrody. Zaraz po nim mówiła mgr Anna Musioł z Uniwersytetu Śląskiego o sporze o filozofię między Ernstem Cassierem a Martinem Heideggerem. Następnie mgr Sławomir Piechaczek z Uniwersytetu Opolskiego próbował przekonać słuchaczy, że filozofią pierwszą w XXI wieku jest etyka cnót. Ostatni referat na temat problemu solipsyzmu w pismach Gottloba Fregego przedstawił mgr Dawid Biedrzyński, doktorant z Uniwersytetu Śląskiego. Pierwszy dzień obrad krótkimi podziękowaniami zakończyła Mariola Paruzel — organizatorka konferencji.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się o godzinie 10.00 referatem Marty Kowalskiej i Oliwii Khalil, dwóch studentek trzeciego roku filozofii Uniwersytetu Śląskiego, które przedstawiły koncepcję bayesianizmu jako próby rozwiązania problemu indukcji. Kolejnym referentem był student czwartego roku filozofii Uniwersytetu Śląskiego Maciej Stanek, który wygłosił referat pt. *Libertynizm jako filozofia*. Następnie Urszula Dobiega, studentka ostatniego roku filozofii na

Uniwersytecie Śląskim, mówiła o ekofilozofii. O filozofii innego jako filozofii pierwszej Ryszarda Kapuścińskiego mówił mgr Marcin Kik, doktorant na Uniwersytecie Śląskim. Kolejnym ciekawym wystąpieniem był referat pt. *Możliwe kierunki rozwoju filozofii ponajnowszej* autorstwa studenta piątego roku filozofii na Uniwersytecie Śląskim Bogusława Wójcika. Autor przedstawił wyniki badań literaturoznawczych na temat aktualnego stanu filozofii polskiej na podstawie brzytonionych tytułów naukowych, czym wywołał żywą dyskusję wśród uczestników. Następnie Michał Pawełczyk, student ostatniego roku filozofii na Uniwersytecie Śląskim, ukazał słuchaczom relację między filozofią a nauką.

Po przerwie obiadowej mgr Monika Gwóźdz z Uniwersytetu Śląskiego wskazała rolę personalizmu chrześcijańskiego w dobie kryzysu wartości człowieka, a mgr Adriana Joanna Warmbier, doktorantka na Uniwersytecie Jagiellońskim, mówiła o etycznym określeniu bycia sobą w filozofii Paula Ricoeura i Emmanuela Lévinasa. Następnie Krzysztof Wilczek, student czwartego roku filozofii na Uniwersytecie Śląskim, przedstawił referat pt. *Filozofia informacji*, dr Jan Ratajczak z Politechniki Wrocławskiej próbował przekonać uczestników do tego, że metafilozofia jest *prima philosophia* w XXI wieku, a dr Czesław Karwot omówił koncepcję filozofii Mieczysława A. Krapca. Ostatni referent, student piątego roku MISH na Uniwersytecie Śląskim, Łukasz Lamża przedstawił referat pt. *Doznanie — struktura — matematyka — świat, czyli o fenomenologii strukturalistycznej jako pierwszej filozofii XXI wieku*. Konferencję zakończył organizator konferencji Szymon Makuła, dziękując wszystkim przybyłym za aktywny udział i wiele wartościowych spostrzeżeń.

Obradom konferencyjnym towarzyszyła także wystawa fotograficzna autorstwa Henryka Kusia *Subiektywny portret polskiej filozofii* prezentowana w Instytucie Filozofii Wydziału Nauk Społecznych.

Głównym celem konferencji był przegląd rozmaitych stanowisk, które miały pomóc młodym adeptom w spojrzeniu na filozofię z różnych, często im nieznanym, perspektyw. Patrząc na różnorodność tematyki, rozciągającej się od ekofilozofii przez libertynizm aż po L. Wittgensteina, można z dumą powiedzieć, że cel organizatorów został osiągnięty, a każdy z uczestników mógł znaleźć coś interesującego i być może pomocnego dla swoich badań. Bo przecież miłośnik mądrości powinien czerpać ze wszystkich źródeł.